

BÜLENT ECEVİT VE İŞÇİ SINIFI

Aydınlık Dergisi, 4 Kasım 2007

Yıldırım Koç

Sayın Bülent Ecevit'i 5 Kasım 2006 gecesi geç saatlerde kaybettik. Son derece nitelikli ve zarif bir insandı. Özellikle Danıştay baskınında katledilen Mustafa Yücel Özbilgin'in cenazesine hasta haliyle katılması büyük saygı ve sevgi uyandırmıştı.

Sayın Ecevit'in ölümünün ardından birçok sendikamız gazetelere verdikleri ilanlarda kendisinin işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine yaptığı büyük katkılardan söz ettiler. Eğer bu yazılarla, "ölenin ardından kötü konuşulmaz" biçimindeki geleneksel anlayışımızın bir sonucuysa, söylenecek fazla bir şey yok. Ancak konu işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihini hiç bilmemekten kaynaklanıyorsa, durum vahimdir. Sayın Ecevit'in yalnızca 1963 yılında Çalışma Bakanı iken işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine verdiği üç önemli zarar, yıllarca etkisini hissettirmiştir.

Sayın Ecevit 1963 yılında neler yaptı?

Sayın Ecevit, bazı amatörlerin zannettiği gibi, işçilere toplu sözleşme ve grev hakkını vermedi; tam tersine, bu hakları kısıtladı. Bazı amatör tarihçilerin iddialarının aksine, 1963 öncesinde de toplu pazarlık yapıyordu ve bağtlanan toplu iş sözleşmeleri vardır. Sayın Ecevit'in çalışma bakanlığı döneminde çıkarılan 274 sayılı Sendikalar Yasası ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası, işçilerin toplu pazarlık ve özellikle de grev haklarına büyük darbeler indirdi; işverenlere lokavt yetkisi tanıdı.

Sayın Ecevit, 1963 yılında işçilerle memurların aynı Sendikalar Kanunu'na tabi olarak örgütlenmesini engelledi. 24 Temmuz 1963 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 274 sayılı Sendikalar Kanunu henüz tasarı halindeyken, memurların ve işçilerin aynı yasaya bağlı olarak örgütlenmeleri öngörülüyordu. Tasarı Meclis komisyonlarından bu biçimde geçti. Genel kurul görüşmeleri sırasında Sayın Ecevit'in verdiği bir önerge ile, memurların ayrı bir yasaya göre örgütlenmeleri kabul edildi. Memurların sendikal haklarını ciddi biçimde kısıtlayan bu yasa ise 1965 yılında çıkarıldı (624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu).

Sayın Ecevit, Soğuk Savaş'ın ABD emperyalistleri tarafından Türkiye sendikacılık hareketine yansıtılmasına ve sendikacılık hareketinin bu temelde bölünmesine aracılık etti. ABD, 1961-1962 yıllarından itibaren Türkiye sendikacılık hareketini etkileme çabalarına girdi (bazı amatör sendika tarihçilerinin ileri sürdüğü gibi 1950'li yıllarda değil). ABD devletinin önemli kuruluşlarından biri olan AID, 1963 yılından başlayarak, TÜRK-İŞ'e büyük miktarlarda para vermeye başladı. Bu izin Sayın Ecevit'in çalışma bakanlığı döneminde, onun onayıyla verildi. Soğuk Savaş'ın Türkiye sendikacılık hareketine yansıtılması olan bu uygulama ise Türkiye sendikacılık hareketinin bölünmesinin en önemli nedenidir. DİSK'in 13 Şubat 1967 tarihinde kurulmasından önceki çeşitli alternatif örgütlenmeler ve DİSK, grevler ve sendikal mücadele konusundaki farklı tavırlardan değil, bu konudaki farklılıktan doğmuştur.

Sayın Ecevit'in daha sonraki yıllarda işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine katkıları ve zararları ayrıca tartışılabilir. Ancak, 1980 yılında DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün sayın Bülent Ecevit'e gönderdiği ve, bırakın kamuoyunu, sendikacılık hareketi tarihiyle uğraşanlarca da pek bilinmeyen bir mektubundan bazı bölümler vermek istiyorum. Sayın Baştürk'ün üslubunun uygun olmadığını düşünüyorum. Sayın Ecevit'in yaptıkları ayırdır; ancak bazı önemli nitelikleri, kendisine karşı her zaman özenli davranılmasını gerektirir. DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk 1980 yılındaki mektubunda şunları yazıyordu:

“ya siz sayın Ecevit? Siz, işçi sınıfımızın demokrasi, barış ve bağımsızlığımız uğruna vermeye çalıştığı, özverili mücadele gününde onun karşısına dikildiniz. Anti-emperyalist, anti-faşist geleneğe sahip Türkiye'nin en büyük partisinin Genel Başkanı, işçi sınıfına suskunluğu, teslimiyeti ve mücadeleden vazgeçmeyi öneremezdi. Siz hatta, onunla da yetinmediniz. Burjuvazinin başlıca temsilcilerinin ardından, Demirel'lerin, Türkeş'lerin suçlamalarına katıldınız. Sizi dinlemeyip, direnişe katılan yiğit belediye işçilerini cezalandırmaları için CHP'li belediye başkanlarına emirler verdiniz.

“Sayın Ecevit, işçi sınıfımıza ve onun emperyalizme, faşizme, ırkçılığa karşı vermekte olduğu bağımsızlık, barış ve demokrasi mücadelesine destek olma bir yana, son zamanlarda ona karşı iyice belirginleşen ve şiddetlenen olumsuz tavırlarınızı ve saldırılarınızı anlamakta, artık güçlük çekmiyorum.

“1 Mayıs'la ilgili olarak sergilediğiniz tehditlerinizin iktidardaki egemen güçlerin, emekçi halkımıza karşı hergün şiddetlenen baskılarına, devlet adına yapılan teröre meşruiyet kazandırmaktan, onları daha ağır faşist baskılar için cesaretlendirmekten başka bir anlamı olduğunu sanmıyorum. Nitekim, biz dünya işçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma gününü evrensel biçimde kutlama çabaları içinde iken, sizin, radyolarda defalarca tekrarlanan ve işçi sınıfını demokrasiye, barışa ve ulusal egemenliğimize düşmanmış gibi göstermek isteyenlerle birliktelik içinde olduğunuzu belirleyen demeçlerinizdir ki, onlara güç ve cesaret vermiştir. Bu güçle de yüzlerce işçi, sendikacı arkadaşım ile size destek olan binlerce öğretmen ve öğrencinin gözaltına alınması ve zindanlara atılmasına, en ağır işkencelere tabi tutulmasına cüret edebilmişlerdir.

Başkanı bulunduğunuz büyük siyasal kuruluş CHP de, üyesi olduğunuz 2. Enternasyonal'e bağlı çağdaş partiler de anti-faşisttirler. En azından anti-faşisttirler. Bu nedenle, sizin, tarihinden ve toplumdan soyutlanmış bölük porçük düşüncelerinizle ne yapacağınız bizi fazla ilgilendirmiyor, ama CHP'nin tarihsel ve doğal konumuna ters düşen, onu saptırmaya yönelik mücadeleleriniz herkesi ilgilendirmektedir.

Sayın Ecevit gibi nitelikli politikacılara saygısızlık etmezken, onların işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine verdiği zararların da unutulmaması gerekir. Umarım, aramızdan ayrılışının birinci yıldönümünde yine bazı sendikalarımız Sayın Ecevit'in işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine yaptığı “katkılar” konusunda ilanlar vermezler.